

persbericht

Vershil in welbevinden tussen werkenden en niet-werkenden groter geworden

Een baanloos bestaan. De betekenis van werk voor werklozen, arbeidsongeschikten en werkenden.

Den Haag, 17 maart 2010

- Werklozen en niet-werkende arbeidsongeschikten waren in 2007 minder tevreden met hun leven dan in 1995. Het welbevinden van werkenden was in 2007 juist hoger dan in 1995.
- Werklozen en niet-werkende arbeidsongeschikten zijn veel minder tevreden met hun leven dan mensen met een betaalde baan. Van de werkenden is 90% tevreden, van de niet-werkenden slechts 50%.
- Niet-werkenden verrichten minder vrijwilligerswerk en hebben minder sociale contacten dan werkenden. Ongeveer 53% van de werklozen heeft te weinig geld voor nieuwe kleren of een weekje vakantie per jaar.
- Werklozen zijn niet kieskeuriger in het werk dat ze willen doen dan werkenden. Het merendeel van de werklozen vindt het bijzonder vervelend dat ze zonder werk zitten (65%) en wil graag weer aan het werk (92%).
- Van de werklozen heeft 34% in de voorafgaande vier weken niets gedaan om aan het werk te komen.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie *Een baanloos bestaan – De betekenis van werk voor werklozen, arbeidsongeschikten en werkenden*, die op woensdag 17 maart jl. is verschenen. In deze studie gaat onderzoeker dr. Patricia van Echtelt na wat de gevolgen zijn voor de betrokkenen van een baanloos bestaan en hoe zij hun situatie ervaren.

In 2007 – dus nog voor de economische recessie toesloeg - heeft het SCP gegevens laten verzamelen onder een steekproef van werkenden, werklozen en arbeidsongeschikten. Het grootste deel van de arbeidsongeschikten (ongeveer

driekwart) verricht geen betaalde arbeid. Doordat in 1982 en 1995 vergelijkbare metingen werden gedaan, kan ook worden nagegaan of de gevolgen van niet-werken in de loop der jaren zijn veranderd.

Betaald werk prominenter geworden

Betaalde arbeid is belangrijker geworden in de Nederlandse samenleving. In 1985 had 49% van de 15 tot 65-jarigen betaald werk van 12 uur per week of meer, in 2007 was dit 66%. Door de grotere arbeidsdeelname wordt in een gemiddelde week meer tijd aan werk besteed dan twintig jaar geleden. In 1985 werkte de Nederlandse bevolking gemiddeld 17 uur per week, in 2005 was dit 23 uur. Ook in de sociale zekerheid lag de afgelopen decennia steeds meer nadruk op het belang van betaald werk. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor werkloosheids-, bijstands- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen werden aangescherpt. Het bevorderen van de uitstroom uit een uitkering naar werk kwam centraler te staan.

Niet-werkenden minder tevreden met het leven dan werkenden

Van de werkenden is 90% (zeer) tevreden met het leven dat ze op dit moment leiden. Voor werklozen en niet-werkende arbeidsongeschikten geldt dit voor slechts 50%. De geringere tevredenheid van niet-werkenden komt deels door hun als slechter ervaren gezondheid. Daarnaast spelen hun beperkte financiële middelen en geringere sociale participatie een rol. Deze factoren verklaren het verschil echter niet helemaal.

Werklozen en arbeidsongeschikten vaker sociaal uitgesloten dan werkenden

Werklozen en niet-werkende arbeidsongeschikten verrichten minder vrijwilligerswerk dan werkenden en hebben minder contact met familie en vrienden. Ook hebben niet-werkenden relatief vaak financiële tekorten. Ongeveer 53% van de werklozen heeft te weinig geld voor nieuwe kleren of een weekje vakantie per jaar. 18% heeft vaak of voortdurend te maken met betalingsachterstanden. Ook voelen niet-werkenden zich vaker onveilig in hun buurt dan werkenden.

Verschillen tussen werkenden en niet-werkenden groter geworden

De verschillen tussen werkenden en niet-werkenden zijn tussen 1995 en 2007 toegenomen. Werkenden zijn in 2007 over veel aspecten van hun leven tevredener dan in 1995. Niet-werkenden zijn in 2007 juist minder tevreden dan ruim tien jaar daarvoor. De daling was vooral fors bij niet-werkende arbeidsongeschikten (van 65% naar 47% tevredenen). Ook ten aanzien van hun financiële situatie zijn niet-werkenden er over het geheel genomen op achteruit gegaan. Ze lenen bijvoorbeeld vaker geld en gaan vaker op koopjesjacht. Tot slot is de sociale participatie (vrijwilligerswerk, politieke betrokkenheid, enz.) van werklozen en niet-werkende arbeidsongeschikten tussen 1995 en 2007 constant gebleven, terwijl die bij werkenden is gestegen.

Geen sprake van een werkloosheidscultuur.....

Van een 'werkloosheidscultuur' lijkt in Nederland over het algemeen geen sprake te zijn. Het merendeel van de werklozen vindt het bijzonder vervelend dat ze zonder werk zijn gekomen (65%) en wil graag weer aan het werk (92%). Ook zijn de werklozen niet kieskeuriger in het werk dat ze zouden accepteren dan werkenden.

....maar een deel van de werklozen zoekt niet actief naar werk

Tegelijkertijd heeft 34% van de werklozen in de voorafgaande vier weken niets gedaan om aan het werk te komen. Veel werklozen (69%) zien hun kansen op de arbeidsmarkt somber in. Ontmoediging of een negatieve houding ten aanzien van werk bieden echter geen afdoende verklaring voor het geringe zoeken naar werk. Wat er vooral toe doet, is of iemand wel of niet een sollicitatieplicht heeft.

SCP-publicatie 2010/5, Een baanloos bestaan – De betekenis van werk voor werklozen, arbeidsongeschikten en werkenden, Patricia van Echtelt, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2010, ISBN, 978 90 377 0350 4, prijs €19,90.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl.

Voor meer informatie: dr. Patricia van Echtelt, tel: 070-3407416/7000, e-mail: P.van.Echtelt@scp.nl.